

«Оздоровча фізична культура» – 3-4 курси напряму Здоров'я людини

Програма навчальної дисципліни складається з таких змістових модулів:

- **Модуль 1.** «Методичні особливості організації та проведення оздоровчих форм фізичної культури з різними верствами населення».
- **Модуль 2.** «Науково-методичні та організаційні основи оздоровчої фізичної культури».
- **Модуль 3.** Методичні особливості організації та проведення пропагандистської та пізнавальної діяльності серед учнів ЗНЗ та дорослого населення».

1. Мета та завдання навчальної дисципліни

1.1. Метою викладання навчальної дисципліни «Оздоровча фізична культура» є формування професійних знань, вмінь і навичок щодо використання науково-методичних та організаційних умов при створенні оздоровчих комплексів і проведенні форм оздоровчої фізичної культури з різними групами населення України.

1.2. Основними завданнями вивчення дисципліни «Оздоровча фізична культура» є :

- створення у студента системи теоретичних знань про науково-методичні та організаційні основи оздоровчої фізичної культури;
- формування методичних вмінь і навичок по організації і проведенню масових оздоровчих форм фізичного виховання школярів;
- формування практичних вмінь і навичок щодо планування та проведення всеукраїнських фізкультурно-оздоровчих масових форм фізичного виховання;
- втілення засобів оздоровчої фізичної культури в повсякденний побут людей різних вікових груп;
- аналіз сучасного стану функціонування освітніх теоретико-методологічних програм з оздоровчої фізичної культури;
- розгляд теоретично-методологічних та практичних аспектів викладання оздоровчої фізичної культури в різних типах навчальних закладів;
- надання студентам спеціальних знань, вмінь та навичок, які можуть бути направлені на покращення фізичного розвитку, зміцнення здоров'я, духовний розвиток як власний так і суспільства.

1.3. Згідно з вимогами освітньо-професійної програми студенти повинні:

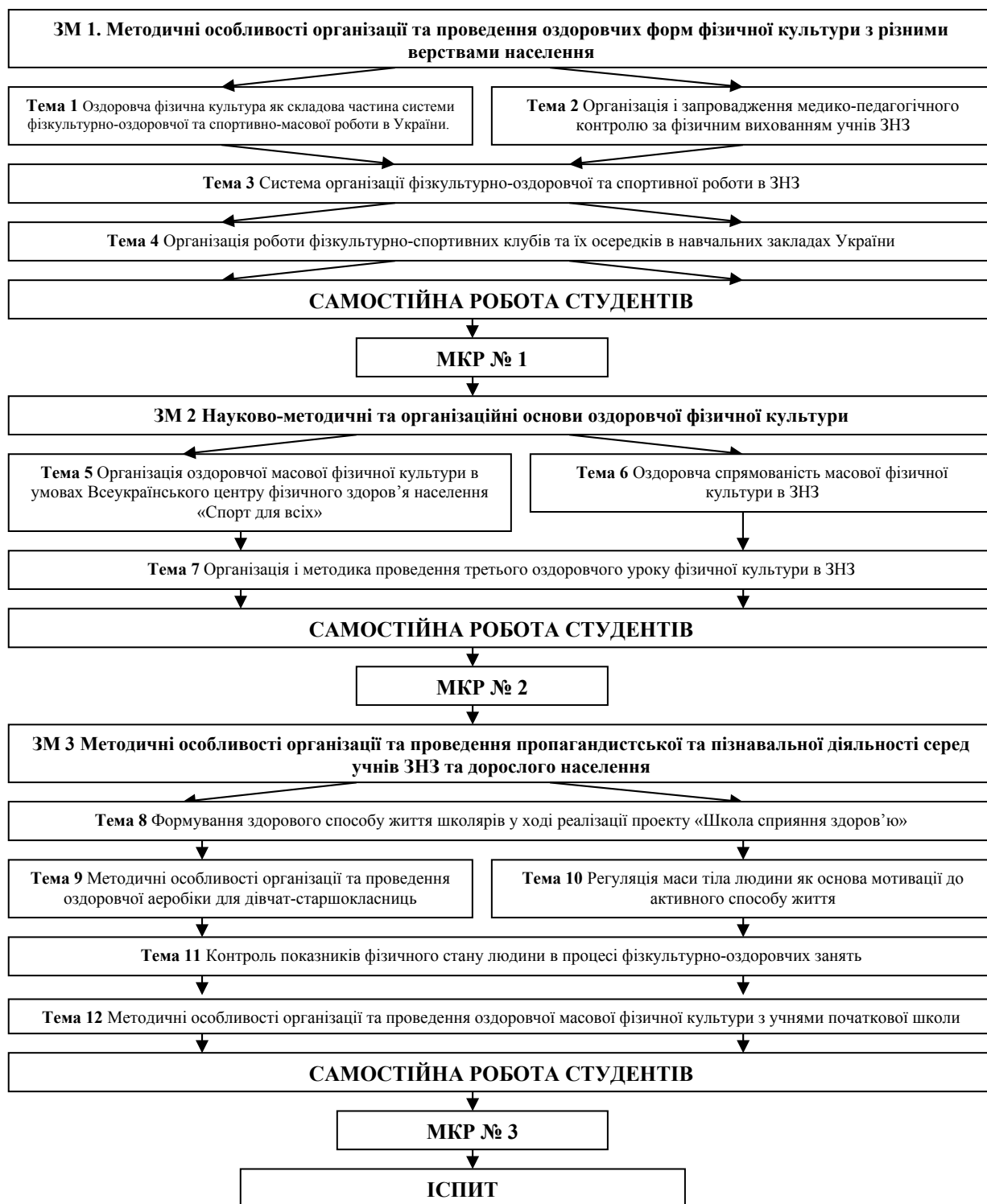
знати: Оздоровча фізична культура як складова частина системи фізкультурно-оздоровчої та спортивно-масової роботи в Україні. Фізкультурно-оздоровча та спортивно-масова діяльність в країнах світу. Характеристика змісту оздоровчої фізичної культури через реалізацію принципу оздоровчої спрямованості фізичного виховання. Зміст послуг оздоровчої фізичної культури для населення країни: фізкультурно-виховна послуга, фізкультурно-оздоровча послуга та спортивно-оздоровча послуга. Характеристика рухового режиму людини. Система організації фізкультурно-оздоровчої та спортивно-масової роботи в ЗНЗ. Мета запровадження системи фізкультурно-оздоровчої та спортивно-масової роботи в навчальних закладах. Обов'язкові фізкультурно-оздоровчі та спортивно-масові заходи. Особливості організації та проведення Всеукраїнських ігор школярів „Старти надій”, „Шкіряний м'яч”, фестивалю «Нащадки козацької слави». Організація і запровадження медико-педагогічного контролю за фізичним вихованням учнів ЗНЗ. Загальні положення запровадження державою медико-педагогічного контролю за фізичним вихованням учнів у загальноосвітніх навчальних закладах. Мета і завдання медико-педагогічного контролю. Організація медико-педагогічного контролю за фізичним вихованням учнів та порядок проведення медико-педагогічного спостереження на заняттях з фізичного виховання. Орієнтовна кратність проведення спеціалістами медико-педагогічного спостереження за уроками фізичного виховання у 1 – 12-х класах

загальноосвітнього навчального закладу. Схема візуального визначення втоми учнів під час фізичного навантаження. Розрахунок загальної щільності уроку, показника моторної щільності уроку. Інструкція про розподіл учнів на групи для занять на уроках фізичної культури. Організація роботи фізкультурно-спортивних клубів та їх осередків в навчальних закладах України. Правові основи створення і діяльності спортивної спілки учнівської молоді України. Особливості створення фізкультурно-спортивних клубів та їх осередків у навчальному закладі. Типовий статут фізкультурно-спортивного клубу спортивної спілки учнівської молоді ЗНЗ. Організація оздоровчої фізичної культури в умовах Всеукраїнського центру фізичного здоров'я населення «Спорт для всіх». Всеукраїнський центр фізичного здоров'я населення „Спорт для всіх”. Мета та завдання центрів „Спорт для всіх”. Функції центрів „Спорт для всіх”. Основні задачі, які стоять перед Всеукраїнським центром здоров'я населення „Спорт для всіх”. Структура Всеукраїнського центру фізичного здоров'я населення „Спорт для всіх”. Оздоровча спрямованість фізичної культури в ЗНЗ. Методичні особливості реалізації принципу оздоровчої спрямованості фізичної культури школярів. Обов'язкові правила для позитивного впливу на здоров'я школяра ФК. Авторські комплекси і програми фізичних вправ оздоровчої спрямованості. Нові напрями оздоровчої фізичної культури. Змістові різновиди оздоровчої фізичної культури. Методичні основи оздоровчої фізичної культури. Основи побудови оздоровчого тренування. Методичні правила оздоровчого тренування. Характеристика засобів спеціальної оздоровчої спрямованості. Характеристика фізкультурно-оздоровчих методик і систем: аеробіка. Характеристика фізкультурно-оздоровчих методик і систем: ритмічна гімнастика. Характеристика фізкультурно-оздоровчих методик і систем: шейпінг. Характеристика фізкультурно-оздоровчих методик і систем: аквааеробіка. Характеристика фізкультурно-оздоровчих методик і систем: дихальна гімнастика. Організація і методика проведення третього оздоровчого уроку фізичної культури в ЗНЗ. Загальна характеристика оздоровчого уроку з фізичної культури. Зміст третього оздоровчого уроку фізичної культури. Варіанти планування змісту занять третього уроку фізичної культури. Методичні особливості організації і проведення третього оздоровчого уроку фізичної культури в ЗНЗ. Основні завдання третього оздоровчого уроку фізичної культури в ЗНЗ. Фізичні навантаження на третьому оздоровчому уроці фізичної культури в ЗНЗ. Внутрішні ознаки втоми учнів на третьому оздоровчому уроці фізичної культури в ЗНЗ. Методика проведення дихальної гімнастики з учнями на третьому оздоровчому уроці фізичної культури в ЗНЗ. Методика проведення комплексу вправ, спрямованих на формування правильної постави в учнів на третьому оздоровчому уроці фізичної культури в ЗНЗ. Характеристика навчального матеріалу для третього оздоровчого уроку з фізичної культури в ЗНЗ. Характеристика навчального матеріалу для третього оздоровчого уроку з фізичної культури з розділу: дихальна гімнастика. Характеристика навчального матеріалу для третього оздоровчого уроку з фізичної культури з розділу: профілактика постави в учнів початкової школи. Характеристика навчального матеріалу для третього оздоровчого уроку з фізичної культури з розділу: профілактика плоскостопості. Характеристика навчального матеріалу для третього оздоровчого уроку з фізичної культури з розділу: психорегуляція і релаксація. Характеристика навчального матеріалу для третього оздоровчого уроку з фізичної культури з розділу: формування навичок концентрації. Характеристика навчального матеріалу для третього оздоровчого уроку з фізичної культури з розділу: ж) розвиток фізичних якостей. Формування здорового способу життя школярів у ході реалізації проекту «Школа сприяння здоров'ю». Сучасна державна політика в Україні щодо збереження здоров'я підростаючого покоління. Сучасна школа – це школа здоров'я. Аналіз європейського досвіду щодо впровадження міжнародного проекту «Європейська мережа шкіл сприяння здоров'ю». Рекомендації щодо залучення закладів освіти до міжнародного проекту. Характеристика змісту районної програми розвитку в рамках національної мережі шкіл сприяння здоров'ю. Методичні особливості організації та

проведення оздоровчої аеробіки для дівчат-старшокласниць. Загальна характеристика змісту оздоровчої аеробіки для дівчат-старшокласниць. Планування навчальної роботи з оздоровчої аеробіки для дівчат-старшокласниць. Структура уроку оздоровчої аеробіки для дівчат-старшокласниць. Залікові вимоги та критерії оздоровчої аеробіки для дівчат-старшокласниць. Регуляція маси тіла людини як основа мотивації до активного способу життя. Проблеми маси тіла у дорослого населення. Методика оцінки норми маси тіла. Методи оцінки жирової маси. Вплив надмірного вмісту жиру на стан здоров'я людини. Рекомендації щодо зниження маси тіла людини. Раціональне харчування як фактор ЗСЖ людини. Принципи раціонального харчування та їх реалізація. Контроль показників фізичного стану людини в процесі фізкультурно-оздоровчих занять. Види контролю фізичного стану людини; характеристику сенсорних методів визначення інтенсивності навантаження; критерії позитивних змін, що настають після рекреаційних занять; методи визначення гармонійності будови тіла чоловіків і жінок; методи визначення фізичного стану; методи прогнозування фізичного стану; методика експрес-діагностики фізичного стану «Контрекс-1»; оцінку адаптаційних можливостей організму людини; визначення рухового режиму для оптимальної маси тіла. Агітація фізкультурно-оздоровчої роботи. Реклама в сфері фізкультурно-оздоровчої роботи. Організація, зміст і методика позаурочної фізкультурно-оздоровчої роботи з учнями ЗНЗ. Організація і методика проведення „Години здоров'я” в групах продовженого дня. Використання тренажерів і тренажерних пристроїв у фізкультурно-оздоровчій роботі з учнями ЗНЗ. Наукове обґрунтування тренажерних засобів у фізкультурно-оздоровчій роботі. Класифікація тренажерів для фізкультурно-оздоровчої роботи. Методика використання тренажерних пристроїв для розвитку рухових здібностей школярів. Зміст, форми та методи організації самостійних занять фізичною культурою. Особливості готовності учня до самостійних занять фізичними вправами. Методика організації і проведення самостійних занять фізичними вправами школярів. Роль фізкультурної освіти батьків в організації фізкультурно-оздоровчої роботи в сім'ї. Форми занять фізичними вправами в сім'ї.

вміти: Застосувати методика для організації і проведення занять оздоровчою фізичною культурою. Організувати і проводити I-II етапи Всеукраїнських спортивно-масових ігор школярів. Створювати та використовувати оздоровчі рухові програми у фізичному вихованні школярів та в роботі з дорослими. Використовувати наукові підходи в організації і проведенні оздоровчих занять фізичними вправами школярів. Організувати роботу з дітьми в громадських культурно-спортивних центрах за місцем проживання. Проводити роботу в рамках Всеукраїнського центру фізичного здоров'я населення «Спорт для всіх» Використовувати сучасні методики визначення норм маси тіла, фізичного стану та функціональних можливостей організму людини для удосконалення оздоровчої фізичної культури в навчальних закладах та за місцем проживання.

Структурно-логічна схема

3.2. ЗМІСТ ТЕОРЕТИЧНОЇ ПІДГОТОВКИ

№ з/п	Назва змістового модуля. Теми і підтеми	К-сть годин	Література	Наочні посібники, ТЗН
Модуль 1. Методичні особливості організації та проведення оздоровчих форм фізичної культури з різними верствами населення				
1.1.	Оздоровча фізична культура як складова	2	Основна: 2,3,4 Додаткова:	Таблиці, діаграми,

	<p>частина системи фізкультурно-оздоровчої та спортивно-масової роботи в Україні. Фізкультурно-оздоровча та спортивно-масова діяльність в країнах світу. Характеристика змісту оздоровчої фізичної культури через реалізацію принципу оздоровчої спрямованості фізичного виховання. Зміст послуг оздоровчої фізичної культури для населення країни: фізкультурно-виховна послуга, фізкультурно-оздоровча послуга та спортивно-оздоровча послуга. Характеристика рухового режиму людини.</p>		<p>1,5,7,11,12,21,22,25,26, 34</p>	<p>кодоскоп</p>
<p>1.2.</p>	<p>Організація і запровадження медико-педагогічного контролю за фізичним вихованням учнів ЗОШ. Загальні положення запровадження державою медико-педагогічного контролю за фізичним вихованням учнів у загальноосвітніх навчальних закладах. Мета і завдання медико-педагогічного контролю. Організація медико-педагогічного контролю за фізичним вихованням учнів та порядок проведення медико-педагогічного спостереження на заняттях з фізичного виховання. Додаток 1 Орієнтовна кратність проведення спеціалістами медико-педагогічного спостереження за уроками фізичного виховання у 1-11-х класах загальноосвітнього навчального закладу. Схема візуального визначення втоми учнів під час фізичного навантаження. Розрахунок загальної щільності уроку, показника</p>	<p>2</p>	<p>Основна: 1,2,3,4 Додаткова: 4,5,16,21,22,25,26,34</p>	<p>Таблиці, діаграми, кодоскоп</p>

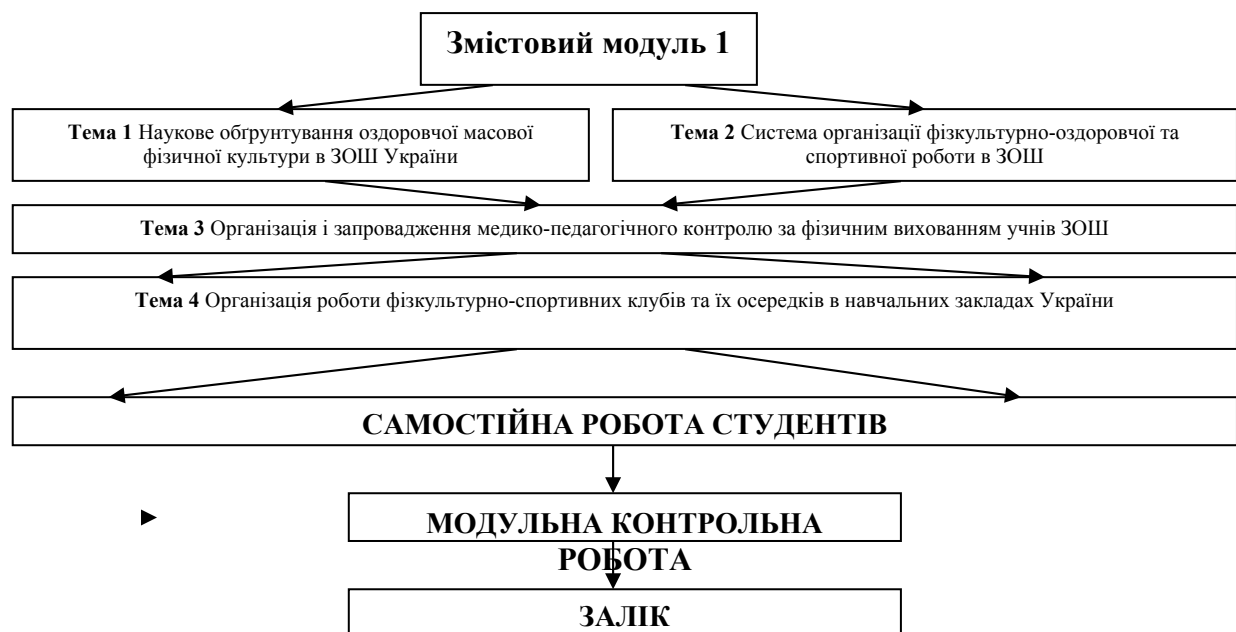
	моторної щільності уроку. Інструкція про розподіл учнів на групи для занять на уроках фізичної культури.			
1.3.	Система організації фізкультурно-оздоровчої та спортивної роботи в ЗНЗ. Мета запровадження системи фізкультурно-оздоровчої та спортивно-масової роботи в навчальних закладах. Обов'язкові фізкультурно-оздоровчі та спортивно-масові заходи. Особливості організації та проведення Всеукраїнських ігор школярів „Старти надій”, „Шкіряний м'яч”, фестивалю «Нащадки козацької слави», олімпіади школярів з фізичного виховання.	4	Основна: 1,2,3,4,7,8 Додаткова: 2,4,5,6,7,8,11,13,15,19, 21, 24,28	Таблиці, діаграми, кодоскоп
1.4.	Організація роботи фізкультурно-спортивних клубів та їх осередків в навчальних закладах України Правові основи створення і діяльності спортивної спілки учнівської молоді України. Особливості створення фізкультурно-спортивних клубів та їх осередків у навчальному закладі. Типовий статут фізкультурно-спортивного клубу спортивної спілки учнівської молоді ЗОШ.	4	Основна: 2,7,8 Додаткова: 3,5,10,12,13,15, 17,18,19,20,23,24,29,31,35,36 , 37,38,39	Таблиці, діаграми, кодоскоп
Модуль 2. Науково-методичні та організаційні основи оздоровчої фізичної культури				
2.1	Організація оздоровчої масової фізичної культури в умовах Всеукраїнського центру фізичного здоров'я населення «Спорт для всіх» Всеукраїнський центр фізичного здоров'я населення „Спорт для всіх”. Мета та завдання центрів. Функції центрів. Основні задачі, які стоять перед Всеукраїнським центром	2	Основна: 2,7,8 Додаткова: 3,5,10,12,13,15, 17,18,19,20,23,24,29,31,35,36 , 37,38,39	Таблиці, діаграми, кодоскоп

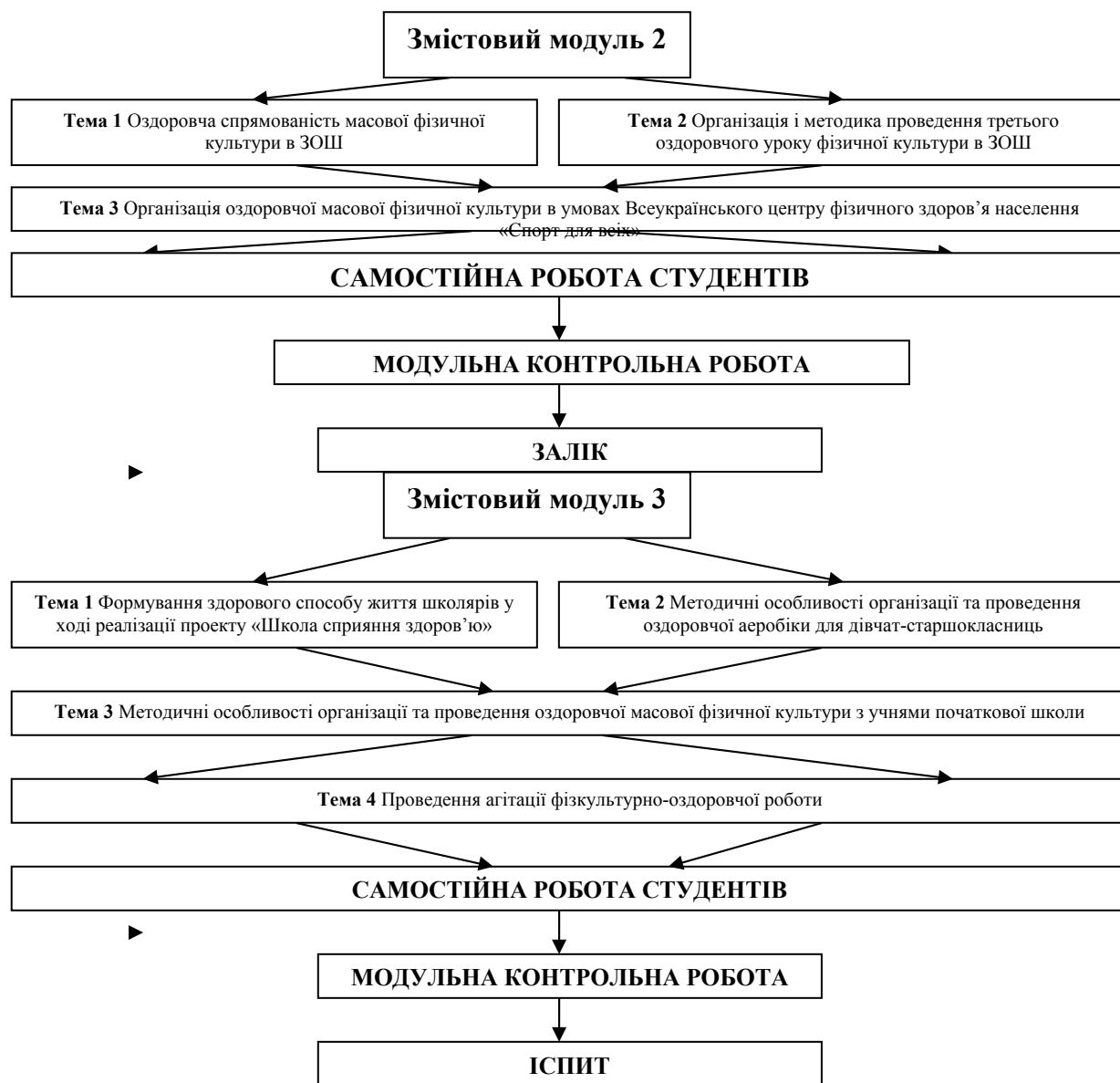
	здоров'я населення „Спорт для всіх”. Структура Всеукраїнського центру фізичного здоров'я населення „Спорт для всіх”.			
2.2	<p>Оздоровча спрямованість масової фізичної культури в ЗОШ. Методичні особливості реалізації принципу оздоровчої спрямованості фізичної культури школярів: а) обов'язкові правила для позитивного впливу на здоров'я школяра ФК; б) авторські комплекси і програми фізичних вправ оздоровчої спрямованості; в) нові напрями масової оздоровчої фізичної культури. Змістові різновиди масової оздоровчої фізичної культури. Методичні основи масової оздоровчої фізичної культури: а) основи побудови оздоровчого тренування; б) методичні правила оздоровчого тренування. Характеристика засобів спеціальної оздоровчої спрямованості. Характеристика фізкультурно-оздоровчих методик і систем: а) аеробіка; б) ритмічна гімнастика; в) шейпінг; г) каланетика; д) гідроаеробіка; е) дихальна гімнастика.</p>	4	<p>Основна: 2,4,5,7 Додаткова: 1,6,11,13,16,21,22,25, 30,35</p>	Таблиці, діаграми, кодоскоп
2.3	<p>Організація і методика проведення третього оздоровчого уроку фізичної культури в ЗНЗ. Загальна характеристика оздоровчого уроку з фізичної культури: а) зміст третього оздоровчого уроку фізичної культури; б) варіанти планування змісту занять 3-го уроку фізичної культури. Методичні особливості організації і проведення третього оздоровчого уроку фізичної</p>	2	<p>Основна: 2,4,5,7 Додаткова: 1,6,11,13,16,21,22,25, 30,35</p>	Таблиці, діаграми, кодоскоп

	<p>культури в ЗОШ: а) основні завдання; б) місце проведення занять; в) навантаження на уроці; г) внутрішні ознаки втоми. Методика проведення дихальної гімнастики та комплексу вправ, спрямованих на формування правильної постави. Характеристика навчального матеріалу для третього оздоровчого уроку з фізичної культури: а) рухливі ігри; б) дихальна гімнастика; в) профілактика постави в учнів початкової школи; г) профілактика плоскостопості; д) профілактика простуди; е) психорегуляція і релаксація; є) формування навичок концентрації; ж) розвиток фізичних якостей; з) розвиток інтересу до занять спортом.</p>			
Модуль 3. Методичні особливості організації та проведення пропагандистської та пізнавальної діяльності серед учнів ЗОШ				
3.1	<p>Формування здорового способу життя школярів у ході реалізації проекту «Школа сприяння здоров'ю». Сучасна державна політика в Україні щодо збереження здоров'я підростаючого покоління. Сучасна школа – це школа здоров'я. аналіз європейського досвіду щодо впровадження міжнародного проекту «Європейська мережа шкіл сприяння здоров'ю». Рекомендації щодо залучення закладів освіти до міжнародного проекту. Характеристика змісту районної програми розвитку в рамках національної мережі шкіл сприяння здоров'ю на 2004-2011 рр.</p>	2	<p>Основна: 2,4,5,7 Додаткова: 1,6,11,13,16,21,22,25, 30,35</p>	Таблиці, діаграми, кодоскоп

3.2	<p>Методичні особливості організації та проведення оздоровчої аеробіки для дівчат-старшокласниць. Загальна характеристика змісту оздоровчої аеробіки для дівчат-старшокласниць. Завдання 1-го року навчання (10 клас). Завдання 2-го року навчання (11 клас). Характеристика навчального матеріалу (1-й рік навчання). Спеціальна фізична підготовка. Характеристика навчального матеріалу (2-й рік навчання). Спеціальна фізична підготовка. Планування навчальної роботи з оздоровчої аеробіки для дівчат-старшокласниць. Структура уроку. Залікові вимоги та критерії.</p>	2	<p>Основна: 2,5,6 Додаткова: 4,7,8,12,30,35,36</p>	Таблиці, діаграми, кодоскоп
3.3	<p>Регуляція маси тіла людини як основа мотивації до активного способу життя</p>	2	<p>Основна: 1,2,3,4 Додаткова: 2,4,5,6,11,13,16,22</p>	Таблиці, діаграми, кодоскоп
3.4	<p>Контроль показників фізичного стану людини в процесі фізкультурно-оздоровчих занять</p>	2	<p>Основна: 2,4,5,7 Додаткова: 1,6,11,13,16,21,22,25,30,35</p>	Таблиці, діаграми, кодоскоп
Разом		30		

4. Структурно-логічна схема дисципліни

Література основна

№	Автор	Назва	Видання	Кількість	Кількість
1.	Солопчук М.С., Бесарабчук Г.В.	Виробнича (педагогічна) практика студентів факультету фізичної культури на базі загальноосвітніх навчальних закладів (в умовах кредитно-модульної системи навчання)	Кам'янець-Подільський: Аксіома, 2010	-	50
2.	Круцевич Т.Ю.	Теория и методика физического воспитания: учебник. – В 2-х т. Т.1	К., Олимпийская литература, 2003, рос.	15	4
3.	Шиян Б.М.	ТМФВ школярів ч.2	Тернопіль, Навчальна книга - Богдан, 2002, укр..	63	8
4.	Ареф'єв В.Г.,	Фізична культура в школі.	Кам'янець-	74	9

	Єдинак Г.А.	(Молодому спеціалісту)	Подільський, Абетка, 2001, укр..		
5.	Ленська Т.Г., Бесарабчук Г.В., Борисова В.В. Головата Л.Р.	Ритмічна гімнастика	Кам'янець- Подільський, Аксіома, 2007, укр..	-	100
6.	Ленська Т.Г., Бесарабчук Г.В., Вакуляк І.Я.	Аеробіка з основами теорії	Кам'янець- Подільський, ПП Мошинський, 2006, укр..	150	1
7.	Воронкова Л.В., Соломченко М.А.	Спортивный клуб в детском оздоровительном лагере	М.: Педагогическое общество России, 2006, рос.	-	1
8.	Бондар Т.С.	Створення фізкультурно- спортивного клубу в школі та правила з ігрових видів спорту	Х.: Веста: Вид-во «Ранок», 2008, укр..	-	1

ЛІТЕРАТУРА ДОДАТКОВА

1. Бальсевич В.К. Фізкультура для всіх та для кожного. - М.: ФіС, 1988. – 208 с.
2. Бениаминова М.В. Воспитание детей. – 3-е изд., М.: Медицина, 1991. – 271 с.
3. Белявцев М.І., Іваненко Л.М. Маркетинг. Навчальний посібник. – К.: Центр навчальної літератури, 2005. – 328 с.
4. Вайнбаум Я.С. Дозування фізичних навантажень школярів. - М.: Просвещение, 1991. – 64 с. (б-ка учителя ф.к.)
5. Васьков Ю.В., Пашков І.М. Управління фізичним вихованням в загальноосвітньому навчальному закладі. – Харків: ТОРСІНГ ПЛЮС, 2006. – 192 с.
6. Веселая физкультура: Учеб. для учащихся I кл. - М., 1997. – 123 с.
7. Вилькин Я. Организация работы по массовой ФК и спорту. - М., Просвещение, 1985. – 98 с.
8. Вилькин Я.Р., Каневец Т.М. Организация работы по массовой физической культуре и спорту: Учеб. пособие для ин-тов физ. культ. – М.: Физкультура и спорт, 1985. – 176 с.
9. Гаркавенко С.С. Маркетинг. – К.: Лібра, 1996. – 384 с.
10. Гірняк О.М., Лазановський П.П. Менеджмент: теоретичні основи і практикум: Навчальний посібник для студентів вищих закладів освіти. – К.: „Магнолія плюс”, Львів: „Новий світ – 2000”, 2003. – 336 с.
11. Година здоров'я в групах продовженого дня. – Тернопіль: Астон, 1998. – 36 с.
12. Иващенко Л.Я., Стряпко Н.П. Самостоятельные занятия физическими упражнениями. - К.: Здоров'я, 1988. – 160 с.
13. Книга вчителя фізичної культури: Довідково-методичне видання / Упоряд. С.І. Операйло, А.І. Ільченко, В.М. Єрмолова, Л.І. Іванова. – Харків: ТОРСІНГ ПЛЮС, 2005. – 464 с.
14. Кузьмін О.Є., Мельник О.Г. Теоретичні та прикладні засади менеджменту: Навчальний посібник. – 2-е вид. Доп. і перероб. — Львів: Національний університет „Львівська політехніка” (Інформаційно-видавничий центр „ІНТЕЛЕКТ +” Інституту післядипломної освіти), „Інтелект-Захід”, 2003. – 352 с.
15. Куц О.С. Фізкультурно-оздоровча робота з учнівською молоддю. – Київ-Вінниця. – Континент-ПРИМ – 1995. – ч. 1. – 124 с.

16. Лешли Джени. Работать с маленькими детьми, поощрять их развитие и решать проблемы: книга для воспит. детсада Пер. с англ. – М.: Просвещение, 1991. – 220 с.
17. Липчук В.В., Дудяк А.П., Бугіль С.Я. Маркетинг: основи теорії та практики. Навчальний посібник. / За загальною редакцією В.В. Липчука. – Львів: „Новий світ – 2000”; – 2003. – 288 с.
18. Массовая физическая культура в вузе /Под ред. В.А. Маслякова, В.С. Матянсова. - Высш. шк., 1991. – 245 с.
19. Менеджмент деятельности спортивных школ: учебное пособие / А.Б. Малинин, В.А. Малинин. – М.: Физическая культура, 2008. – 240 с.
20. Мічуда Ю.П. Сфера фізичної культури і спорту в умовах ринку. – К.: Олімпійська література, 2007. – 215 с.
21. Мотылянская Р.Е., Ерусалимский Л.А. Врачебный контроль при массовой физкультурно-оздоровительной работе.–М.: ФиС, 1980. – 96 с.
22. Нікітін Б.П., Нікітіна П.А. Резерви здоров'я наших дітей. -М.: ФіС, 1990. – 221 с.
23. Осовська Г.В., Копитова І.В. Основи менеджменту. Практикум: Навчальний посібник. – К.: Кондор, 2009. – 581 с.
24. Переверзин И.И. Менеджмент спортивной организации: Учебное пособие. – 3-е изд., перераб. И доп. – М.: «Физкультура и спорт», 2006. – 464 с.
25. Плахтій П.Д. Тестування, оцінка та корекція функціонального стану школярів. – навч. посібник/ П.Д. Плахтій. - Кам'янець-Подільський: Кам'янець-Подільський державний педагогічний університет, інформаційно-видавничий відділ, 1997. – 112 с.
26. Романенко В.А. Диагностика двигательных способностей – Учебн.пособие - Донецк: изд-во ДонНУ, 2005 – 290 с.
27. Рудінська О.В., Яроміч С.А., Молоткова І.О. Менеджмент: Навч. посібник. – К.: Ельга Ніка-Центр, 2002. – 335 с.
28. Сермеев Б.В. Женщинам о физической культуре. - К.: Здоров'я, 1991. – 192 с.
29. Сінгаєвський С.М., Леоненко А.О. Організаційні основи змісту професійно-педагогічного практикування студентів (спеціальність: вчитель фізичної культури). - Кам'янець-Подільський, - Кам'янець-Подільський: Кам'янець-Подільський державний педагогічний університет, інформаційно-видавничий відділ, 2000. – 258 с.
30. Солопчук М.С., Шишкін О.П. Нетрадиційні види занять фізичними вправами у фізкультурно-оздоровчій роботі з людьми середнього та похилого віку. - Кам'янець-Подільський: Кам'янець-Подільський державний педагогічний університет, інформаційно-видавничий відділ, 1999. – 72 с.
31. Степанова О.Н. Маркетинг в сфере физической культуры и спорта. – 3-е изд., стереотип. – М.: Советский спорт, 2007. – 256 с.
32. Степанова О.Н. Маркетинг в физкультурно-спортивной деятельности [Текст]: учеб. пособие / О.Н. Степанова. – М.: Советский спорт, 2008. – 480 с.
33. Стеценко І.Т. Основи менеджменту. Хто такий менеджер: Навч. посіб. – К.: А.С.К., 2005. – 224 с.
34. Уилмор Дж., Костилл Д.Л. Физиология спорта и двигательной активности: Учебник - Киев, Олимп. литература, 1997. – 200 с.
35. Хоули Э.Т., Френсис Б.Д. Оздоровительный фитнес. - Киев, Олимп. литература, 2000. – 386 с.
36. Шкапова О.М. Маркетинг послуг: Навч. посібник. – К.: Кондор, 2003. – 304 с.
37. Экономика массового спорта: Учебное пособие / Под. ред. В.В. Кузина. – М.: Физическая культура, 2005. – 299 с.
38. Экономика физической культуры и спорта: Учебное пособие / Под. общ. ред. Кузина В.В. – М.: СпортАкадемПресс, 2001. – 496 с.
39. Экономика физической культуры и спорта: учебное пособие / под. ред. Е.В. Кузьмичевой. – М.: Физическая культура, 2008. – 480 с.